

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

EDUCAȚIA CIVICĂ

**Curriculum
pentru învățământul gimnazial
(clasele V-IX)**

Chișinău, 2010

Aprobat:

- *la ședința Consiliului Național pentru Curriculum, proces verbal nr.10 din 21 aprilie 2010;*
- *prin ordinul Ministrului Educației nr. 245 din 27 aprilie 2010*

Echipele de lucru

Curriculumul modernizat (2010):

Parlicov Eugenia, consultant principal, ME;

Pogolșa Lilia, doctor conferențiar, I.Ș.E.;

Solovei Rodica, doctor în istorie, I.Ș.E.;

Mija Violeta, cercetător științific, I.Ș.E.;

Cerbușca Pavel, doctor în pedagogie, cadru didactic, LT “Gaudeamus”;

Afteni Ludmila, master în psihologie, cadru didactic, LT “A. Mateevici”, Căușeni.

Editia I (2009):

Pogolșa Lilia, doctor conferențiar, I.Ș.E.;

Bucun Nicolae, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar, I.Ș.E.;

Bolboceanu Aglaida, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar, I.Ș.E.;

Cara Angela, doctor în pedagogie, I.Ș.E.;

Solovei Rodica, doctor în istorie, I.Ș.E.;

Mija Violeta, cercetător științific, I.Ș.E.;

Parlicov Eugenia, consultant principal, ME;

Munteanu Anatol, jurist, director Centrul pentru Drepturile Omului;

Vacarciuc Olga, jurist, director Centrul pentru Drepturile Omului;

Baxan Ina, doctorandă, I.Ș.E.

Preliminarii

Curriculumul gimnazial la educația civică constituie suportul didactic de bază adresat profesorului întru direcționarea și sistematizarea activității acestuia, proiectarea, organizarea și desfășurarea eficientă a procesului educațional la disciplina respectivă.

Curriculumul gimnazial la educația civică are următoarele funcții:

- *oferă repere actualizate privind proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional la disciplină din perspectiva unei pedagogii axate pe competențe;*
- *asigură desfășurarea procesului de predare-învățare-evaluare la educația civică orientat spre formarea de competențe integratoare;*
- *constituie actul normativ de bază pentru elaborarea manualelor școlare, a ghidurilor metodologice și a altor materiale de suport la disciplina educație civică.*

Curriculumul este destinat elevilor și profesorilor de educație civică din instituțiile preuniversitare, precum și celor universitare, antrenați în formarea inițială a pedagogilor, specialiștilor direcțiilor învățământ, tineret și sport care patronează disciplina respectivă, autorilor de manuale și de ghiduri metodologice.

Actualul curriculum a fost elaborat din perspectiva trecerii de la modelul de proiectare curriculară centrat pe obiective la modelul centrat pe **competențe**. **Competența școlară** este un ansamblu/sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobândite de elevi prin învățare și mobilizare în contexte specifice de realizare, adaptate vârstei elevului și nivelului cognitiv al acestuia, în vederea soluționării unor probleme cu care acesta se poate confrunta în viața reală. Adoptarea unui nou model de proiectare curriculară este determinată de cerințele societății actuale și de necesitatea de a realiza unitatea de concepție a programelor educaționale la nivelul treptei de învățământ gimnazial. Spre deosebire de varianta precedentă, prezentul Curriculum este elaborat din perspectiva concepției formării la elevi a **competențelor** cu caracter de integrare în comunitate.

I. Concepția didactică a disciplinei

Disciplina *Educație civică* se profilează în actualul context educațional, ca un demers complex, ale cărui **dimensiuni** – *educație pentru identitate, educație pentru valorile naționale și general-umane, educație pentru democrație și civism, educație pentru promovarea sănătății fizice și psihice, educație pentru creștere personală și carieră*, – se înscriu într-o nouă paradigmă, care își propune extinderea cadrului problematic al școlii și al familiei către mediul socio-cultural.

Scopul major al disciplinei *Educație civică*: formarea calităților cetățeanului activ și responsabil, promotor al valorilor naționale, general-umane și democratice, capabil să-și asume responsabilitatea pentru propriul destin și destinul comunității.

Actualitatea disciplinei este determinată și de Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC) care conturează, pentru absolvenții învățământului obligatoriu, un „profil de formare european”. În acest sens, disciplina educație civică urmărește formarea sentimentului de devotament statului Republica Moldova la toți cetățenii acestuia, indiferent de origine etnică, cultură, convingeri, precum și formarea identității, manifestată în identitate personală și identitate civică, în vederea participării lor active la construirea unei societăți democratice la nivelul comunității locale, naționale, europene și globale.

Dreptul la sănătate este unul din drepturile fundamentale ale omului. Sănătatea individului este definită de către Organizația Mondială a Sănătății drept “o stare de bine fizică, mentală și socială și nu doar absența bolii sau a infirmității”. Din perspectivă publică, sănătatea constituie, datorită imenselor sale implicații individuale, sociale și demografice, unul dintre obiectivele cele mai vizate de politicile și strategiile guvernamentale din întreaga lume. Realizarea acestuia va permite tuturor oamenilor să ducă o viață productivă din punct de vedere economic și social.

Deaceia educația civică în gimnaziu vizează însușirea de către elevi nu doar a cunoștințelor despre drepturile și îndatoririle fundamentale ale omului și formarea trebuinței de a le realiza în viața cotidiană; educarea respectului față de legile și simbolurile statului, dezvoltarea conștiinței naționale și a spiritului civic; ci și formarea unei atitudini responsabile față de propria sănătate ca valoare personală și socială; stimularea activității sociale și economice; asumarea responsabilității pentru propriul destin și destinul comunității.

Curriculumul de *Educație civică* a fost elaborat în variantă modulară. Fiecare modul didactic urmînd să răspundă următoarelor cerințe fundamentale:

- să prezinte sau să definească un ansamblu de situații de învățare;
- să posede o funcție proprie și să vizeze formarea unor competențe clar definite;
- să propună strategii educaționale în vederea orientării elevului și/sau a profesorului, oferindu-le un feed-back;
- să poată să se integreze în itinerariile și logica abordării trans și interdisciplinare.

Modulele sînt elaborate în coerență verticală precum și orizontală, prin raportare la achizițiile de trunchi comun stipulate pentru clasele respective.

Activitățile realizate în cadrul orelor de Educația civică vor fi completate cu activități educative în școală, activități extrașcolare, activități în parteneriat cu familia și comunitatea.

Principiile educației civice:

Curriculumul la educația civică este fondat pe **principiile:**

- axiologic;
- învățării centrate pe elev;
- compatibilizării curriculumului național cu experiențele și practicile statelor europene;
- coerenței intra- și interdisciplinare, intra- și intercurriculare;
- accesibilității;
- învățării prin acțiune.

III. Competențe-cheie/transversale transdisciplinare pe trepte de învățământ

1. Competențe de învățare/de a învăța să înveți

- *Competența de planificare și organizare a propriei învățări, atât individual, cât și în grup.*

2. Competențe de comunicare în limba maternă/limba de stat

- *Competența de realizare a unor contacte comunicative constructive în limba de stat /limba maternă atât oral, cât și în scris.*
- *Competența de utilizare adecvată în limba maternă/limba de stat a terminologiei specifice disciplinelor de învățământ studiate la treapta gimnazială.*

3. Competențe de comunicare într-o limbă străină

- *Competențe de a comunica într-o limbă străină în situații cunoscute, moderate.*

4. Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie

- *Competențe de a dobîndi și a aplica cunoștințe de bază din domeniul matematică, științe ale naturii și tehnologii în rezolvarea unor probleme și situații din cotidian.*

5. Competențe acțional-strategice

- *Competențe de a identifica probleme acțional-strategice și a propune soluții de rezolvare.*
- *Competențe de a-și planifica activitatea, de a prognoza rezultatele așteptate.*
- *Competențe de a elabora strategii de activitate în grup.*

6. Competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale (TIC)

- *Competențe de utilizare în situații reale a instrumentelor cu acțiune digitală (telefonul, teleghidul, calculatorul electronic etc.).*
- *Competențe de a crea documente și a utiliza serviciile electronice de bază (e-guvernare, e-business, e-educație, e-sănătate, e-cultură), în comunicare și dobîndirea informațiilor, inclusiv rețeaua Internet.*

7. **Competențe interpersonale, civice, morale**
  - *Competențe de a lucra în echipă, de a preveni și rezolva situațiile de conflict.*
  - *Competențe de a accepta și a respecta valorile fundamentale ale democrației, a practicilor democratice și a drepturilor omului.*
  - *Competențe de a se comporta în situații cotidiene în baza normelor și valorilor moral-spirituale.*
8. **Competențe de autocunoaștere și autorealizare**
  - *Competențe de a se autoaprecia adecvat și a-și valorifica potențialul pentru dezvoltarea personală și autorealizare.*
  - *Competențe de a alege modul sănătos de viață.*
  - *Competențe de a se adapta la condiții noi.*
9. **Competențe culturale, interculturale (de a recepta și de a crea valori)**
  - *Competențe de receptare a culturii naționale și a culturilor europene.*
  - *Competențe de a aprecia diversitatea culturală a lumii și de a fi tolerant la valorile culturale ale altor etnii.*
10. **Competențe antreprenoriale**
  - *Competența de a se orienta în domeniile profesionale din economie și viața socială în vederea selectării viitoarei profesii.*
  - *Competențe de utilizare a regulilor de elaborare a unor proiecte de cercetare și dezvoltare simple în domeniul antreprenorial.*

IV. Competențe specifice ale disciplinei *Educație civică*

1. Investigarea/aprecierea faptelor și evenimentelor sociale din comunitatea locală, națională, europeană;
2. Ilustrarea prin fapte a apartenenței la familie, comunitate, statul Republica Moldova, Europa;
3. Aplicarea strategiilor de prevenire și ameliorare a problemelor de sănătate;
4. Cooperarea în realizarea unor proiecte la nivel de instituție/comunitate;
5. Valorificarea oportunităților de dezvoltare personală și integrare socio-profesională reușită.

V. Repartizarea unităților de conținut pe clase și pe unități de timp

Administrarea disciplinei

Statutul disciplinei	Aria Curriculară	Clasa	Nr. de unități de conținut pe clase	Nr.de ore pe an
Disciplină obligatorie	Științe socio-umanistice	V	22	34
		VI	22	34
		VII	22	34
		VIII	23	34
		IX	24	34

Clasa	Unități de conținut	Nr. de subiecte
V	Omul – ființă socială	7
	Societatea democratică	6
	Viața și sănătatea – valori personale și sociale	5
	Dezvoltarea personală și orientarea pentru carieră	4
VI	Omul – ființă socială	7
	Societatea democratică	6
	Viața și sănătatea – valori personale și sociale	4
	Dezvoltarea personală și orientarea pentru carieră	5
VII	Omul – ființă socială	4
	Societatea democratică	6
	Viața și sănătatea – valori personale și sociale	6
	Dezvoltarea personală și orientarea pentru carieră	6
VIII	Omul – ființă socială	5
	Societatea democratică	6
	Viața și sănătatea – valori personale și sociale	5
	Dezvoltarea personală și orientarea pentru carieră	7
IX	Omul – ființă socială	5
	Societatea democratică	5
	Viața și sănătatea – valori personale și sociale	6
	Dezvoltarea personală și ghidarea în carieră	8

VI. Subcompetențe, sugestiile de conținuturi, activități de învățare și evaluare

Clasa a V-a

Subcompetențe	Sugestiile conținuturi	Activități de învățare și evaluare
<ul style="list-style-type: none"> • Definirea identității, unicității persoanei și a diferențelor umane; • recunoașterea nevoii de imagine de sine și de relații interpersonale; • identificarea modelelor de comportament în relații cu ceilalți. 	I. Omul – ființă socială <ol style="list-style-type: none"> 1. Identitatea persoanei. Actele de identitate. 2. Asemănări și diferențe ale ființelor umane. 3. Valorile și normele morale în familie, societate. 4. Respectul față de sine și față de ceilalți. 5. Roluri în diferite grupuri sociale. 6. Codul etic al clasei, școlii. Regula de aur în comportament. 7. Bunele maniere. 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de caracterizare a propriei persoane; • joc de rol pentru identificarea asemănarilor și diferențelor persoanelor; • exerciții de simulare a unor comportamente în situații cotidiene; • elaborarea codului etic al clasei; • discuții dirijate cu tema: <i>ABC – comportamentului civilizat.</i>

<ul style="list-style-type: none"> • Manifestarea respectului față de valorile general-umane, naționale • identificarea situațiilor de exercitare a drepturilor copilului și responsabilităților asociate; • determinarea caracteristicilor comunității locale. 	<p align="center">II. Societatea democratică</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Adevărul, Binele, Frumosul, Sacrul – valori general-umane. 9. Valori personale și valori naționale. Valori reflectate în Simbolurile de Stat ale Republicii Moldova. Patria începe de la casa părintească. 10. Drepturile și responsabilitățile copilului. Convenția cu privire la drepturile copilului. 11. Semnificația democrației. 12. Guvernarea democratică a școlii. 13. Comunitatea locală. Organele puterii locale. Administrația publică locală. 	<ul style="list-style-type: none"> • Discuții dirijate cu tema: <i>Universul valoric al persoanei;</i> • exerciții de deducere a unor drepturi/ responsabilități în baza comportamentelor persoanelor; • exerciții reflexive pentru stabilirea oportunităților de intervenție în grup, școală; • vizite de documentare la administrația școlii; • joc de rol pentru simularea unor situații din viața comunității. • Agenda faptelor bune.
<ul style="list-style-type: none"> • Recunoașterea manifestărilor violenței în viața cotidiană; • proiectarea unor acțiuni de respectare și promovare a modului sănătos de viață; • determinarea efectelor unor factorilor de risc pentru sănătatea și securitatea personală și cea socială. 	<p align="center">III. Viața și sănătatea – valori personale și sociale</p> <ol style="list-style-type: none"> 14. Dreptul la viață: responsabilități și angajamente. 15. Abuzul și violența: riscurile asociate acestora. 16. Modul sănătos de viață – caracteristici esențiale. Avantajele respectării și pericolele neglijării regimului igienico-sanitar, alimentar, de muncă și de odihnă 17. Securitatea personală și socială în caz de calamitate. 18. Securitatea vieții la trafic: atenție la neatenție. 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de interpretare a unor fragmenter literare cu referire la atitudinea omului față de cei mai slabi ca el; • exerciții de identificare a alimentelor sănătoase; • discuții despre factorii de risc specifici vârstei • exerciții de antrenare în soluționarea situațiilor – problemă privind securitatea la traficul rutier; • studiu de caz: „Abuzul și violența împotriva copiilor”.

<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea factorilor favorizanți ai învățării eficiente; • descoperirea activităților de muncă din comunitate. 	<p style="text-align: center;">IV. Dezvoltarea personală și ghidarea în carieră</p> <p>19. Învățarea eficientă: condiții și factori favorizanți. Banii de buzunar. Banii ca recompensă pentru notă.</p> <p>20. Elementele succesului școlar (efort, vocație, motivație, condiții).</p> <p>21. Munca – valoare umană și izvor de bunăstare. Evoluția ocupațiilor de muncă în comunitate.</p> <p>22. Caracteristicile unei activități de muncă – sarcini, responsabilități, condiții, regim.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea fișelor de lucru „Cum învățăm?”; • exerciții de identificare a propriului traseu pentru succes școlar; • discuții cu privire la evoluția ocupațiilor în comunitate; • joc de rol cu privire la sarcinile și responsabilitățile într-o activitate. • Agenda faptelor bune.
---	---	--

Clasa a VI-a

Subcompetențe	Sugestii conținuturi	Activități de învățare și evaluare
<ul style="list-style-type: none"> • Caracterizarea propriei persoane în diferite roluri sociale și în relații cu alții; • aplicarea în familie / clasă / școală a limbajului de acceptare și înțelegere reciprocă; • identificarea cauzelor apariției conflictelor și a căilor de soluționare. 	<p style="text-align: center;">I. Omul – ființă socială</p> <p>1. Identitatea și unicitatea persoanei. Dreptul la identitate. Obligația de a respecta identitatea celorlalți.</p> <p>2. Diversitatea umană. Respectarea diferențelor</p> <p>3. Comunicare și colaborare: empatie, toleranță, corectitudine, constructivism. Solidaritatea cu persoanele cu nevoi speciale.</p> <p>4. Roluri în diferite grupuri sociale. Comportamentul individual și în cadrul grupului.</p> <p>5. Rolul comunicării în exprimarea unicității persoanei. Stăpânirea emoțiilor pentru o comunicare eficientă. Depășirea barierelor în comunicarea cu semenii.</p> <p>6. Conflicte: cauze, tipuri, atitudini.</p> <p>7. Căi de soluționare a conflictelor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de autoprezentare; • studiu de caz din viața cotidiană despre valori în comunicare; • vizite de documentare în diferite medii de activitate; • exerciții de dezvoltare a capacităților empactice; • inițierea unor acțiuni de sprijin a persoanelor aflate în dificultate; • interviul; • dezbateră; • discuție-panel.

<ul style="list-style-type: none"> • Respectarea valorilor și normelor morale/ a drepturilor și responsabilităților în școală, familie, societate; • identificarea valorilor și principiilor democratice; • caracterizarea cadrului adecvat de realizare a puterii de stat în R. Moldova. 	<p align="center">II. Societatea democratică</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Valorile și normele morale în școală, familie și societate. 9. Sărbători familiale /naționale laice și religioase. 10. Drepturile și responsabilitățile copilului acasă, la școală, în comunitate. 11. Democrația: valori și principii, reguli și norme. 12. Democrația și soluționarea intereselor personale. 13. Puterea de stat în Republica Moldova: parlament, guvern, președinție, justiție. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studiu de caz despre respectarea/nerespectarea valorilor; • analiza unui mesaj despre necesitatea promovării valorilor în școală, familie și comunitate; • discutarea unor situații reale și virtuale privind modul de respectare a unor drepturi și exercitare a responsabilităților; • întâlniri cu persoane-resursă. • Agenda faptelor bune.
<ul style="list-style-type: none"> • Descrierea căilor de asigurare a sănătății fizice și psihice; • identificarea modalităților de păstrare a echilibrului emoțional în situații de tensiune și generatoare de stres. 	<p align="center">III. Viața și sănătatea – valori personale și sociale</p> <ol style="list-style-type: none"> 14. Factori interni și externi care determină starea de sănătate și de boală. Modalități de diminuare a efectelor acestora. 15. Acordarea ajutorului premedical în caz de insolație, degerare. Asistența medicală în școală și în comunitate. Controlul medical periodic. 16. Reacțiile emoționale și efectele lor. Controlul emoțiilor. 17. Modalități de protecție în caz de intimidare, hărțuire, umilință, șantaj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Discuții dirijate cu privire la nevoia de alimentație, activitate zilnică, recreare și odihnă, practicarea sportului; • studii de caz cu referire la igiena personală, regimul alimentar, calitatea și valabilitatea produselor etc.; • elaborarea ghidului alimentației sănatoase; • analiza de situații-problemă privind cazurile de suprasolicitare; • întâlniri cu persoane-resursă; • exerciții de comentare a unor cazuri prezentate în media.

<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea abilităților solicitate de diferite profesii/meserii; • definirea oportunităților și limitelor/riscurilor vizând munca minorilor. 	<p style="text-align: center;">IV. Dezvoltarea personală și ghidarea în carieră</p> <p>18. Muncă, ocupație, profesie, carieră.</p> <p>19. Profesii vechi și mai noi: caracteristici și abilități solicitate,</p> <p>20. Profesii solicitate și neglijate. Mituri asociate profesiilor.</p> <p>21. Dreptul la muncă. Banii ca recompensă pentru muncă.</p> <p>22. Munca minorilor: oportunități și limite.</p> <p>23. Exploatarea muncii minorilor: pierderi și recompense.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Discuții dirijate; • întâlniri cu persoane resursă; • vizite de documentare în comunitate; • fișe de lucru: elaborarea unui chestionar cu referire la munca minorilor; • joc de rol: oportunități și limite/riscuri ale muncii minorilor.
--	---	---

Clasa a VII-a

Subcompetențe	Sugestii conținuturi	Activități de învățare și evaluare
<ul style="list-style-type: none"> • Modelarea comportamentelor proprii în raport cu persoane asemănătoare și diferite; • demonstrarea modalităților de transmitere asertivă a mesajului. 	<p style="text-align: center;">I. Omul – ființă socială</p> <p>1. Prejudecăți și stereotipuri: manifestări și efecte.</p> <p>2. Gîndire pozitivă, comunicarea asertivă, comportament constructiv.</p> <p>3. Autoanaliza și autoeducația. Importanța lor pentru modelarea relațiilor interumane.</p> <p>4. Relațiile interumane temeinice. Demnitatea personală, respectarea demnității celorlalți, comunicarea asertivă - valori pentru stabilirea și menținerea relațiilor pozitive între oameni</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții și teste de autocunoaștere; • elaborarea de mini-proiecte comportamentale; • studii de caz privind situații discriminatorii în bază de diferențe; • exerciții practice de identificare a prejudecăților și stereotipurilor; • exersarea modalităților de transmitere asertivă a a mesajului;

<ul style="list-style-type: none"> • Propunerea unor modalități de respectare a valorilor familiei, comunității; • proiectarea modelului unui cetățean activ și responsabil; • • aplicarea în situații concrete a normelor de conviețuire într-o societate democratică. 	<p style="text-align: center;">II. Societatea democratică</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Valori ale familiei, comunității locale și naționale. 6. Repere valorice pentru un bun cetățean. 7. Drepturile și responsabilitățile fundamentale ale cetățeanului R. Moldova. 8. Instituții de protecție a drepturilor omului la nivel local, național și internațional 9. Delicvența juvenilia și căi de prevenire. 10. Democrația și societatea civilă: tipuri de democrație, pilonii democrației, puterea societății civile. 	<ul style="list-style-type: none"> • realizarea unei expoziții foto: <i>Valorile neamului meu</i>; • exersarea unor roluri specifice modelului unui bun cetățean; • studiu de caz despre situații reale sau virtuale de respectare/nerespectare a drepturilor și responsabilităților; • dezbaterăa unor subiecte cu caracter controversat despre soluționarea unor probleme din comunitate; • întâlnire cu reprezentanți ai puterii locale / societății civile. • Agenda faptelor bune.
<ul style="list-style-type: none"> • Explicarea diferențelor dintre stările de sănătate, disconfort fizic și boală; • analizarea consecințelor, pe termen scurt și lung, riscurilor pentru sănătatea fizică și psihică, generate de schimbarea condițiilor de viață. 	<p style="text-align: center;">III. Viața și sănătatea - valori personale și sociale</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Stare de sănătate, disconfort fizic, boală: cauze și efecte. Grija față de sănătate. 12. Alimentația naturistă și longevitatea vieții. Comportamentele alimentare ale omului modern, boli cauzate de aditivii alimentari. 13. Luarea deciziilor în situații de risc pentru viață și sănătate. 14. Modalități de prevenire a bolilor (inclusiv HIV/SIDA, TBC). Solidaritatea cu persoane bolnave de HIV/SIDA, TBC și cu dezabilități. 15. Schimbarea condițiilor de viață, moda și sănătatea: oportunități și riscuri (computerul, telefonია mobilă, radiotelefonია, căștile, antenele parabolice, stațiile de retranslare a undelor). 16. Sănătatea și frumusețea. Produsele de igienă personală (corp, păr, îmbrăcăminte, încălțăminte) și cele cosmetice. Manichiură, pedichiură – potențiali factori de risc. 	<ul style="list-style-type: none"> • comentarea informațiilor din mass-media privind consecințele consumului de aditivii alimentari și efectele alimentației naturiste; • realizarea unor micro-cercetări privind starea de sănătate proprie; • exerciții de analiză a consecințelor inadvertenței comportamentale pentru starea de sănătate; • exerciții de luare a deciziilor în situațiile ce prezintă risc pentru sănătatea proprie și a altora (computerul, telefonია mobilă, radiotelefonია).

<ul style="list-style-type: none"> • Raportarea opțiunilor pentru profesie la potențialul individual psihofizic și vocațional; • evaluarea impactului factorilor sociali, culturali, economici și de mediu asupra propriilor opțiuni profesionale și asupra evoluției în carieră. 	<p style="text-align: center;">IV. Dezvoltarea personală și ghidarea în carieră</p> <ol style="list-style-type: none"> 17. Realizări personale și aspirații. Făurirea propriului destin. 18. Explorarea oportunităților și planificarea carierei. Bani sau vocația în alegerea carierei, Planificarea carierei și stereotipurile de gen. 19. Vocație și împlinire prin carieră. 20. Factorii sociali, culturali, economici în formularea unor opțiuni profesionale și în dezvoltarea carierei. 21. Imaginea realistă a lumii profesior. Oportunități pentru carieră și eficiență personală. 22. Relația între cerere și ofertă pe piața muncii. Libera concurență. 	<ul style="list-style-type: none"> • Interviuri, desene, fotografii cu tema: <i>Povestea unei cariere de succes</i>; • analiza unor studii de caz pentru identificarea criteriilor de alegere a unei profesii, meserii; • discuții de grup pe tema problematicii de gen în dezvoltarea carierei; • caracteristica tehnicilor de stimulare a creativității în propria activitate de învățare; • analiza intereselor proprii privind diferite profesii, meserii; • exerciții de explorare și planificare a carierei.
---	---	--

Clasa a VIII-a

Subcompetențe	Sugestii conținuturi	Activități de învățare și evaluare
<ul style="list-style-type: none"> • Proiectarea strategiilor de dezvoltare individuală și de grup în scopul schimbărilor progresive. • evaluarea acțiunilor proprii în domeniile relațiilor interpersonale, de învățare, de interes comunitar. 	<p style="text-align: center;">I. Omul – ființă socială</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eficiența persoanei. Idealul persoanei. 2. Respect pentru unicitatea persoanei. 3. Proiecte individuale și de grup. Avantajele colaborării și comunicării eficiente. 4. Învățarea pentru succesul școlar. 5. Performanță prin participare. Dezvoltarea personală și calitățile de lider. 	<ul style="list-style-type: none"> • Întâlnire cu persoana-resursă din comunitate; • teste, chestionare de autoevaluare; • exerciții de autocunoaștere; • elaborarea de programe, proiecte de realizare personală, a grupului; • studiu de caz: istorii de succes pe bază de voluntariat; • elaborarea jurnalului personal de evidență a timpului și a activităților prioritare.

<ul style="list-style-type: none"> • Aprecierea nivelului de respectare a valorilor naționale și europene în comunitate; • argumentarea necesității respectării Constituției într-un stat democratic; • proiectarea acțiunilor/activităților orientate spre soluționarea unor probleme din clasă/școală/comunitate; 	<p align="center">II. Societatea democratică</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Valori și simboluri naționale. Valori și simboluri europene. 7. Constituția Republicii Moldova. Limitele puterii într-un stat democratic. Limitele libertăților individuale. 8. Guvernarea majorității și interesul civic. 9. Transparența activității autorităților publice. Competențele autorităților publice. 10. Societatea civilă și inițiativele cetățenești. 11. Participarea cetățeanului R. Moldova la viața comunității locale, naționale. Proiectul de dezvoltare a comunității. 	<ul style="list-style-type: none"> • Comentarea unor evenimente cotidiene din perspectiva respectării valorilor naționale, europene; • dezbaterea cazurilor reale de respectare / ne respectare a drepturilor omului; • exerciții de proiectare a acțiunilor de comunicare individuale și de grup; • participarea la procesul de luare a deciziilor la nivelul clasei, școlii, societății civile, administrației publice locale; • exerciții de identificare a situațiilor în care este necesară asumarea responsabilității individuale și sociale. • Agenda faptelor bune.
<ul style="list-style-type: none"> • Aprecierea adecvată a consecințelor în plan individual și social a debutului vieții sexuale; • inițierea, în caz de necesitate, a acțiunilor de întraajutorare pentru depășirea dificultăților și a comportamentelor care implică riscuri. 	<p align="center">III. Viața și sănătatea - valori personale și sociale</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Prietenia și iubirea: factorii care influențează implicarea/neimplicarea în relații sexuale; 13. Consecințele în plan individual și social a debutului vieții sexuale: sarcină nedorită, pericol de infectare și transmitere a HIV/SIDA, ITS, modificarea planului de viață etc. 14. Repere etice și psihologice de depășire a stărilor emoționale. 15. Anticiparea evoluării stărilor emoționale în comportamente delincvente (copierea, mituirea, agresiunea și autoagresiunea, abandonul, vagabondajul, proxenetismul, prostituarea, consumul, păstrarea și comercializarea drogurilor etc.). 16. Solidaritatea umană cu victimele. 	<ul style="list-style-type: none"> • Discuție dirijată: <i>Viața și sensul ei</i>; • exerciții de caracterizare tipologică a persoanelor cu un comportament contravențional; • discuție dirijată „Pași pentru a evita SIDA”; • analiza unor cazuri prezentate în media; • selectarea și comentarea unor texte, filme, interviuri din mass-media cu referire la subiect; • masă rotundă: „Drogurile între mit și realitate”, „Copierea: încălcarea legii privind proprietatea intelectuală”, „Mituirea – între câștig și pierdere”, „Victimă poate fi oricine”; • Elaborarea posterelor, spoturilor publicitare privind riscurile asociate drogurilor, proxenetismului, prostituării.

<ul style="list-style-type: none"> • Analiza valorilor, atitudinilor și motivațiilor în proiectarea/realizarea propriului proiect de carieră; • formularea judecăților de valoare privind legalitatea surselor de venit ale cetățenilor; • identificarea surselor credibile de informații pentru explorarea oportunităților de carieră. 	<p style="text-align: center;">IV. Dezvoltarea personală și ghidarea în carieră</p> <ol style="list-style-type: none"> 17. Aptitudinile, visurile și proiectul de carieră. 18. Abilități de explorare și planificare a carierei. Decizia pentru carieră și responsabilitatea asociată. 19. Proiectarea carierei: argumentare, intenție, scop, pași. 20. Spiritul de inițiativă, creativitatea, implicarea activă – condiții de valorificare a proiectului de carieră. 21. Surse de venit ale persoanei. Surse legale și ilegale. 22. Riscuri asociate acumulării ilegale de venit. 23. Adevăr și manipulare în sursele de informații (colegi, mass-media, familia, instituții, spoturi publicitare). 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea portofoliului personal pentru conturarea unui traseu educațional și profesional; • selectarea informațiilor despre traseul educațional, accesând diverse site-uri; • discuții de grup privind avantajele și limitele utilizării TIC, pentru informarea cu privire la opțiunile pentru viitor; • întâlniri cu persoane-resursă; • studii de caz cu privire la eschivarea de la achitarea impozitelor pe venit; • masă rotundă <i>Sursele de venit ale cetățenilor. Avantaje și riscuri.</i>
--	--	--

Clasa a IX-a

Subcompetențe	Sugestii conținuturi	Activități de învățare și evaluare
<ul style="list-style-type: none"> • Manifestarea capacităților de comunicare eficientă; • aprecierea rolului de părinte și a responsabilităților asociate (personale și sociale); • determinarea echilibrului între binele public și interesul personal. 	<p style="text-align: center;">I. Omul – ființă socială</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stiluri de comunicare. Lucru în echipă. Luarea deciziilor. 2. Prevenirea și soluționarea echitabilă a conflictelor în limita normelor morale și juridice 3. Familia – prima apartenență de grup. Funcțiile familiei. Responsabilități de familie. 4. Rolul familiei în dezvoltarea calităților de bun părinte. 5. Explorarea valorilor personale și sociale. Interese și aspirații pentru dezvoltarea personală și a comunității. Comportamentul prosocial. Altruism pentru binele public. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cartea mea de vizită. • analiza intereselor și valorilor personale; • elaborarea unui plan de acțiuni pentru atingerea scopurilor personale; • aplicarea chestionarului „Stiluri de comunicare”; • discuție-panel în aspect de egalitate de genuri; • elaborarea unui proiect de acțiuni de viitor sau stabilirea ierarhiei priorităților; • studiu de caz / invitație persoană-resursă cu relatare despre formula succesului acestuia; • proiectarea unei acțiuni de grup cu comportament prosocial; • angajarea în activități de voluntariat;

<ul style="list-style-type: none"> • Justificarea necesității integrării europene a • R. Moldova și a păstrării în acest proces a valorilor naționale; • aprecierea nivelului de funcționare în sistem a drepturilor, libertăților și responsabilităților omului; • proiectarea modelului unei societăți virtuale din perspectiva valorilor fundamentale ale democrației și a normelor de conviețuire socială • identificarea soluțiilor pentru dilemele morale cu care se pot confrunta în procesul de adoptare a deciziilor; 	<p align="center">II. Societatea democratică</p> <p>7. Perspectiva europeană a Republicii Moldova. Lumea multiculturală și păstrarea valorilor naționale. Tradiții și obiceiuri. Portul popular.</p> <p>8. Funcționarea în sistem a drepturilor, libertăților și responsabilităților oamenilor. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.</p> <p>9. Democrația și participarea civică. Forme de manifestare a democrației în lume și în R. Moldova.</p> <p>10. Specificul relației cetățean-stat. Caracteristicile cetățeniei. Legea cu privire la cetățenie. Cetățenia europeană.</p> <p>11. Societatea civilă. Pluralismul. Organizațiile obștești.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • studierea materialelor tematice din mass-media despre perspectiva proeuropeană a R. Moldova; • discuție-panel: „Încotro, Moldova?”; • exerciții de elaborare a modelului unei societăți virtuale din perspectiva valorilor fundamentale și a normelor de conviețuire democratică; • discuții în grup pe probleme de interes public; • masă rotundă: „Ce înseamnă a fi cetățean al Republicii Moldova?”. • Agenda faptelor bune.
<ul style="list-style-type: none"> • Analiza eventualelor consecințe ale comportamentului asociat riscurilor; • proiectarea strategiilor de ameliorare a propriei stări de sănătate și de asigurare a securității colective; 	<p align="center">III. Viața și sănătatea – valori personale și sociale</p> <p>12. Rolul factorului uman și al coeziunii sociale în diminuarea /depășirea riscurilor.</p> <p>13. Consecințe ale comportamentului inadvertent: exploatarea sexuală, traficul de persoane, infectarea cu HIV/SIDA, ITS.</p> <p>14. Pasiuni și sentimente. Abstenența și importanța ei pentru un stil de viață sănătos și sigur.</p> <p>15. Prevederi legale privind dreptul persoanei la ocrotirea sănătății. Servicii acoperite de polița de asigurare obligatorie de asistență medicală.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza experiențelor locale în situații de risc; • Analiza comportamentelor factorilor de decizie, cetățenilor simpli în situații de cataclism (inundație, cutremur, alunecare de teren, înghețuri etc.) • Exerciții de proiectare a acțiunilor de pentru promovare a unui stil de viață sănătos; • întâlniri cu persoane-resursă; • minisondaj despre prevederile legale privind dreptul persoanei la ocrotirea sănătății; • discuție dirijată “Consecințele comportamentului asociate riscurilor”; • masă rotundă.

	<p>16. Acordarea ajutorului pre-medical în caz de înec, electrocutare, stop cardio-respirator;</p> <p>17. Căi decente de depășire a barierelor, dificultăților, stărilor de depresie, anxietate, stres. Serviciile care acordă ajutor și asistență socială, psihologică.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Modelarea comportamentelor de promovare personală; • Proiectarea acțiunilor privind valorificarea în viața cotidiană a dreptului consumatorului; • Adoptarea deciziilor argumentate pentru eventualul domeniu profesional. 	<p style="text-align: center;">IV. Dezvoltarea personală și ghidarea în carieră</p> <p>18. Comportamente de promovare personală: comunicarea asertivă, promovarea imaginii proprii, extinderea rețelei de contacte, susținerea interviului de angajare.</p> <p>19. Bunurile și serviciile publice.</p> <p>20. Producător și consumator: aspecte legale. Drepturile și responsabilitățile consumatorului.</p> <p>21. Explorarea resurselor personale care influențează planificarea carierei.</p> <p>22. Factorii care influențează alegerea carierei.</p> <p>23. Profesionalizarea în Republica Moldova. Resurse de informare cu privire la muncă și carieră.</p> <p>24. Proiectul individual de carieră.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Joc de rol, simularea interviului de angajare; • exerciții de comunicare asertivă; • vizite în diverse instituții / organizații pentru familiarizarea cu diferite medii de activitate; • discuții de grup despre utilitatea informațiilor cu privire la ofertele educaționale care pot fi alese după finalizarea clasei a IX-a; • simulare: completarea formularelor cu opțiunile posibile pentru clasa a X-a; • discuții dirijate: Alternative ocupaționale. Alegere și decizie. • elaborarea unui mini-proiect de dezvoltare personală și profesională.

VII. Strategii didactice

Prezentul curriculum este un instrument de lucru adresat cadrelor didactice care vor preda disciplina *Educația civică*. Prestația profesorului de educație civică este una definitorie pentru realizarea unui demers didactic calitativ la disciplină. Elevul de azi nu va deveni un bun cetățean dacă profesorul de educație civică îl va determina doar să perceapă și să înțeleagă modul în care societatea poate și trebuie să funcționeze. Misiunea profesorului de civică constă în a-l învăța pe elev și cum să lucreze în această societate pentru a-i aduce îmbunătățiri; a-i forma atitudini de

interes, preocupare și dorința de a contribui la acestea. Este important ca profesorul de civică să demonstreze că este un agent al schimbării în bine nu doar în activitatea profesională (școlară și extrașcolară), ci și în viața de zi cu zi.

Abordarea domeniilor disciplinei educația civică se va realiza din perspectivă științifică, pedagogică și legislativă. Competențele specifice proiectate pentru a fi formate vin în întâmpinarea nevoilor fundamentale de educație ale oricărui copil și adolescent. Astfel, dezvoltarea încrederii în sine, a respectului de sine și a auto-disciplinei, respectarea drepturilor și asumarea de responsabilități, acceptarea unui mod sănătos de viață, dobândirea de repere în orientarea școlară și profesională devin condiții esențiale pentru dezvoltarea personalității elevului de azi și a cetățeanului de mâine.

Disciplina este concepută în așa fel, încât să le permită cadrelor didactice să-și orienteze propria activitate spre formarea la elevi a competențelor specifice și sub-competențelor, să-și manifeste creativitatea, să-și raporteze demersurile didactice la particularitățile psiho-fizice ale elevilor.

Punerea în valoare a competențelor-cheie presupune respectarea unor exigențe ale învățării de durată, cum ar fi: utilizarea unor strategii didactice care să pună accent nu doar pe acumularea unor cunoștințe ci și pe formarea/ consolidarea continuă a deprinderilor; dezvoltarea capacității de autoevaluare, a spiritului reflexiv și autoexigenței. Folosirea strategiilor interactive bazate pe alternarea formelor de activitate individuală, în perechi și în grupuri mici, va contribui la formarea la elevi a abilităților de cooperare.

Metodele active contribuie la dezvoltarea capacității de comunicare a elevilor, la crearea unui cadru educațional, bazat pe încredere și respect, favorabil pentru manifestarea spiritului analitic, tolerant, deschis către recunoașterea și interiorizarea valorilor și a normelor civice.

Profesorul va stabili metodologia didactică în funcție de:

- subcompetențe / obiective operaționale;
- particularitățile psiho-fizice ale elevilor, ale clasei în ansamblu;
- experiența și factorii de personalitate ai profesorului;
- subiectul lecției;
- formele de organizare;
- tipul lecției;
- mijloacele utilizate.

La selectarea strategiei didactice, cadrul didactic va face apel la *teoria inteligențelor multiple* (inteligența verbal-lingvistică; inteligența logico-matematică; inteligența vizual-spațială; inteligența corporal-chinestezică; inteligența naturalistă; inteligența interpersonală; inteligența intrapersonală; inteligența existențială).

Cadrelor didactice vor orienta demersul de predare-învățare al elevilor în perspectiva înțelegerii conexiunilor între: *a învăța să știi /să cunoști, a învăța să faci, a învăța să muncești cu ceilalți, a învăța să fi, a învăța să te transformi pe tine și să schimbi societatea.*

În acest scop, din punct de vedere metodologic elevii vor fi dirijați să parcurgă traseul *de la informare la acțiune*, care constă din câțiva pași: de la însușirea unui volum de cunoștințe, la formarea capacităților de analiză a informațiilor, de apreciere și exprimare a opiniei personale. Mai apoi elevii vor fi ajutați să învețe cum să identifice probleme și să ia decizii, cum să conștientizeze propria responsabilitate și să-și formeze atitudini valorice. Ulterior vor învăța cum să inițieze activități în cooperare cu colegii, cum să elaboreze și să implementeze proiecte individuale și proiecte de interes comunitar.

Pentru ca elevii să poată parcurge reușit respectivii pași, profesorul va aplica metode care să formeze treptat cunoștințele, capacitățile, atitudinile, deprinderile, pe care le implică ascendența către subcompetența/competența proiectată.

Astfel, profesorul va aplica treptat:

1. Strategii care facilitează informarea, documentarea despre anumite subiecte relevante educației civice.
2. Strategii care facilitează simularea unor procese, interacțiuni sau a activității unor persoane, factori de decizie, instituții etc.
3. Strategii care facilitează identificarea unor probleme, nevoi, dorințe de dezvoltare personală, comunitară.
4. Strategii care facilitează elaborarea și implementarea de proiecte de creștere personală/ de acțiuni în folosul comunității.

Exemple de strategii care pot fi aplicate de profesor la educația civică:

- **baza de date**, pentru facilitarea schimbului de informații în cadrul grupului despre unele subiecte cu conținut civic;
- **metoda studiului de caz**, pentru analizarea unor situații de conflict între valori și responsabilități civice;
- **reunirea prin metoda percutării**, în scopul redactării unor rapoarte de documentare concise;
- **simularea** unor practici democratice care presupun apelul la norme și valori civice;
- **jocul de rol**, pentru identificarea unor moduri specifice de comunicare în familie, la școală, în grupul de prieteni, în locuri publice, pentru exersarea limbajului civic;
- **tehnica blazonului**, în scopul aprecierii din perspectiva valorică a impactului comunității asupra persoanei și invers;
- **comentarea** unor imagini foto sau desene cu conținut civic;
- **mese rotunde** - învățarea prin colaborare, pentru dezvoltarea unei idei într-un grup restrâns;
- exerciții de redactare a unui **mini-eseu**, pentru descrierea unei situații reale și argumentarea opiniei elevului cu referire la soluționarea anumitei probleme, identificată prin consens de membrii unui grup;
- realizarea unor **povestiri** pe baza unei fapte reale sau virtuale;

- **discuția dirijată** pe marginea unor cazuri generatoare de conflicte inter-personale și soluționarea acestora prin mediere și compromis;
- analiza unor **exemple** despre atitudini și comportamente civice, pornind de la sursele disponibile, mijloacele media și de la propria experiență;
- **recensămîntul problemelor**, în scopul valorificării reflecțiilor tuturor elevilor pentru o mai bună înțelegere a unor probleme.
- realizarea **profilului civic** al propriei persoane;
- **dezbaterea** unor subiecte cu caracter controversat;
- **discuție de tip panel**, care crează un cadru de discuție nonformal despre o problemă.
- elaborarea unui **cod de legi** pentru propria clasă, grup de interese sau școală.
- realizarea unor activități tip **proiect** unde elevii propun soluții pentru probleme concrete din viața comunității.
- etc.

Pentru stimularea interesului elevilor la ora de civică, profesorul va utiliza calculatorul ca mijloc modern de instruire, antrenînd elevii în activități interactive și atractive (studierea materialelor din internet; realizarea de mini-proiecte, pliante, postere etc.).

Cadrele didactice vor rezerva ore pentru **activități practice**, de exemplu: **redactarea de scrisori către organele de drept; întreținerea unui interviu, inițierea unor acțiuni de sprijin a unor copii aflați în dificultate; realizarea unor micro – cercetări privind starea de sănătate proprie** etc.

De asemenea cadrele didactice vor folosi metode care vor pune în valoare resursele comunității: vizitele pe teren la organizații, instituții, întreprinderi, secții de poliție, tribunale; întâlniri cu reprezentanții autorităților publice locale, corespondenți mass-media; invitarea unor specialiști la școală etc. Succesul unei vizite la o instituție de profil depinde de modul în care a fost pregătită activitatea (discuții cu angajații, administrația instituției, informarea prealabilă a elevilor și pregătirea unei fișe de observație pe parcursul vizitei). Oferindu-le posibilitatea unui contact direct cu diferiți reprezentanți ai administrației publice locale, ai unor organizații și instituții îi ajutăm pe elevi să înțeleagă responsabilitățile pe care le presupun funcțiile persoanelor respective și să - și formeze o atitudine adecvată față de acele persoane/instituții/ organizații.

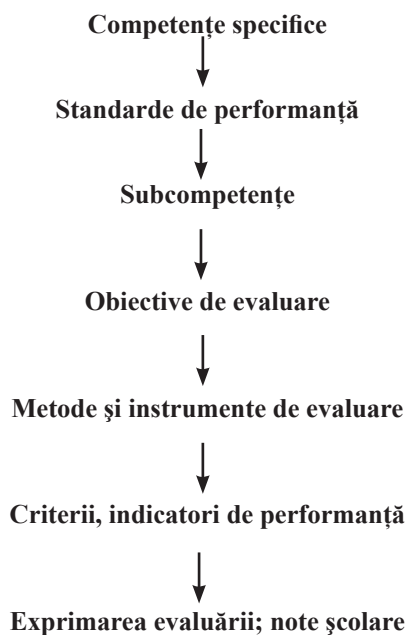
Activitățile de învățare și evaluare din curriculum au caracter orientativ. Se recomandă, totodată, ca la alegerea strategiilor de lucru să se țină seama de experiența elevilor la această vîrstă astfel încît să permită analiza pozitivă a experienței, cu alte cuvinte tehnologia desfășurării procesului didactic va fi construit pe premiza: *ceea ce știm determină ceea ce putem învăța.*

Succesul în implementarea calitativă a disciplinei *educația civică* va fi condiționat în mare măsură de tipul de relație stabilită între profesor și elev (democratică și de cooperare), de atitudinea părinților față de copil (de încurajare, apreciere a efortului), de raportul elev-elev și atmosfera stabilită în clasă (permisivă, colegială, de încredere).

Valorificată creativ de către profesor, tehnologia didactică propusă va contribui atât la pregătirea elevului de a atinge acordul cu sine însăși, de a obține un echilibru intern și un sentiment de stabilitate și securitate, cât și la educarea acestuia în spiritul valorilor general umane, naționale și democratice, la cultivarea calităților unui bun cetățean capabil să se integreze într-o societate democratică.

VIII. Strategii de evaluare

Elaborarea unor standarde de performanță la educația civică permite asigurarea unei conexiuni reale între curriculum și evaluare, or, standardele determină clar performanța care va fi atinsă de elev. Profesorul va proiecta demersul evaluativ aplicînd algoritmul:

În procesul de evaluare profesorii vor utiliza strategii axate atât pe evaluarea produsului, cât și pe evaluarea procesului – ne interesează nu doar ce a realizat elevul (produsul), dar mai cu seamă cum a fost acesta realizat, cum a ajuns elevul la această performanță, iar dacă nu a ajuns – care sînt cauzele.

Un instrument reușit pentru o astfel de evaluare este grila de evaluare. Aceasta reprezintă o matrice, pe coloanele căreia sînt indicate nivelurile de performanță, iar pe linii sînt enumerate criteriile, care acționează ca repere calitative pentru apreciere. Fiecare locație a grilei se completează cu indicatori/descriptori de performanță. Eficiența aplicării acestui instrument va spori, dacă la elaborarea criteriilor, indicatorilor va fi implicat și elevul sau dacă elevii își vor autoevalua/interevalua produsele realizate, utilizînd grila. Aceasta va spori capacitatea de reflecție a elevului la propria învățare. (nivelul înțelegerii procesului la care participă și a rezultatelor obținute).

Este important ca în procesul evaluării la educația civică profesorul să observe, să stimuleze și să aprecieze performanțele elevilor, pornind de la următoarele obiective:

- motivarea elevului pentru învățare și îndeplinirea unor sarcini din ce în ce mai complexe;
- responsabilizarea elevilor față de propria educație și dezvoltare;
- diagnosticarea rezultatelor școlare;
- aprecierea nivelului de performanță și certificarea rezultatelor școlare;
- monitorizarea progresului școlar pe parcursul învățării;
- îmbunătățirea continuă a predării;
- prognoza performanțelor elevilor;
- orientarea spre succes;
- reducerea la minim a posibilelor insuccese;
- stimularea interesului cognitiv și afectiv al elevilor;
- asigurarea unei educații coerente familiale și școlare (familia trebuie să fie permanent informată despre rezultatele și comportamentul elevului).

Evaluarea la educația civică are o funcție pedagogică complexă:

- *din perspectiva cadrelor didactice* se va aprecia eficiența activității profesorului și a modificărilor realizate în scopul îmbunătățirii procesului educațional;

În acest context, autoevaluarea profesorului are un rol deosebit de important în asigurarea cadrului corect de desfășurare a lecțiilor. Profesorul își poate autoevalua activitatea luînd în calcul următoarele dimensiuni: îi tratează pe toți elevii ca individualități; le permite elevilor să ia decizii importante în cadrul activității comune; îi recompensează pe elevi pentru rezultatele obținute în grup; încurajează cooperarea sau doar obținerea rezultatelor academice etc.; își recunoaște greșelile în fața elevilor; respectă regulile stabilite împreună cu elevii.

- *din perspectiva elevilor, evaluarea* va avea funcția de consolidare a rezultatelor performanțelor, de conștientizare a propriilor posibilități, de orientare socială pozitivă, de formare a unor abilități și de stimulare a interesului pentru implicare activă în traducerea celor învățate în situații de integrare.

Prestația elevilor în cadrul disciplinei *Educația civică* va fi evaluată prin prisma valorilor promovate în cadrul disciplinei. Vor fi utilizate în cea mai mare parte

strategii alternative de evaluare: portofoliu, dosar documentar, interviu, jurnal reflexiv, expoziție foto, proiect de acțiune în folosul comunității, proiect de cercetare în comunitate, expoziție muzeistică, eseu reflexiv, minicercetare, discurs public, prezentarea, fișă de personaj, autoevaluarea, evaluarea reciprocă, poster etc.

Evaluarea se va realiza printr-un sistem de activități cu scopul de a constata unele judecăți de valoare și a stimula formarea corectă a acestora la elevi, dar și cu scopul de a estima cât de adecvat este comportamentul elevilor raportat la judecata de valoare. În cadrul disciplinei se va evalua participarea în activități de voluntariat;

Evaluarea de asemenea va reflecta relația de parteneriat dintre elev-profesor, elev-elev și va permite feed-back-ul reciproc. Este important, de asemenea ca aprecierea pe care o face profesorul asupra activității elevului să fie cunoscută de părinții acestora, astfel încât parteneriatul elev – profesor – părinte să fie unul funcțional, în avantajul elevului.

Referințe bibliografice

1. Achiri I., Guțu V. Evaluarea standardelor educaționale. Chișinău, 2009.
2. Audigier F. Education Civique et initiation juridique dans les colleges. Paris, 1996.
3. Bârzea C. Arta și știința educației. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995.
4. Branden N. Cei șase stâlpi ai respectului de sine. București: Editura Colosseum, 1996.
5. Bunescu Gh. Școala și valorile morale. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998.
6. Cerghit I., Neacșu I., Negreț I., Pânișoară I.O., Potolea D. Prelegeri pedagogice. Iași: Editura Polirom, 2001.
7. Convenția pentru apărarea drepturilor Omului și a libertăților fundamentale (1950).
8. Convenția cu privire la Drepturile Copilului (1989).
9. Constituția Republicii Moldova, Chișinău, 1994.
10. Concepția educației în Republica Moldova / Ministerul Educației și Științei. Chișinău: Editura Lyceum, 2000.
11. Curriculum *Educație civică*. Clasele a V-a – a IX-a. Chișinău: Editura Arc, 2000.
12. Curriculum *Educație moral-civică*. Clasele I-a - a XII-a. Chișinău: Univers pedagogic, 2006.
13. Cerbușcă P., Mija V., Parlicov E. Educație civică, clasa a V-a. Ghidul profesorului. Editura Știința, 2004.
14. Cerbușcă P., Haheu V. Manual de Educație civică, clasa a VIII-a. Chișinău: Prut Internațional, 2004.
15. Cerbușcă P., Cojocaru T. Manual de Educație civică, clasa a IX-a. Chișinău: Litera, 2004.

16. Crișan A., Guțu V. Proiectarea curriculum-ului de bază. Ghid metodologic. Chișinău, 1997.
17. Cucuș C. Pedagogie generală. Iași: Editura Polirom, 2000.
18. Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948).
19. Educația civică în SUA. SIEDO. Chișinău: Epigraf, 1999.
20. Educație pentru cetățenie democratică. Ghid pentru profesori. Autori: Ellie Keen și Anca Tărcă. AREDDO, 1999.
21. Eșanu R., Goraș-Postică V., Sclifos L., Solovei R. Integrare europeană pentru tine. Ghid metodologic. Chișinău: CE Pro Didactica, 2009.
22. Faber A., Mazlish E. Comunicarea eficientă cu copiii, acasă și la școală. București: Editura Curtea Veche, 2002.
23. Goleman D. Inteligența emoțională. București: Editura Curtea Veche, 2002.
24. Jigau M. Factorii reușitei școlare. București, Editura Grafoart, 1998.
25. Jigău M. Consilierea carierei. București: Editura Sigma, 2001.
26. Guțu V. Evaluarea curriculumului școlar, Ghid metodologic, Chișinău, 2009.
27. Mija V., Parlicov E., Cerbușca P. Manual de Educație civică, clasa a VII-a. Chișinău: Știința, 2004.
28. Nicola I. Tratat de pedagogie școlară. București: Aramis, 2000.
29. National Standards for Civics and Government Center for Civic Education. Calabasas, California, 1997.
30. Pâslaru Vl., Cara, A., Grău E. Atitudini fundamentale. Constituire, formare, proiectare. Chișinău: Editura Cartier Educațional, 1998.
31. Proiect "Education a la citoyennete democratique" (Concepts de base et competences cles de l'education a la citoyennete democratique) Une deuxieme synthese par François Audigier Universite de Geneve. Geneve, Suisse, 1999.
32. Solovei R., Eșanu R. Școala și comunitatea. Ghid metodologic. Chișinău: Editura Știința, 2007.
33. Solovei R., Secară R. și alții. Tineri în acțiune sau cum să organizăm activități de voluntariat în folosul comunității. SIEDO. Chișinău, 2004.
34. Stamatescu M. Evaluarea valorilor și atitudinilor. S.A.I., serie nouă, vol XLVI, 2001.
35. Stoica I., Musteață S. Evaluarea randamentului școlar. Chișinău, 1997.
36. Stoica A. Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică, București: Editura Humanitas Educațional, 2003.
37. www.edu.ro Învățământ gimnazial. Planuri-cadru.
38. www.edu.md Curriculum gimnazial.
39. www.europa.eu.int